

103. Filctollak festékeinek vizsgálata víz segítségével

Veszélyességi szint : CSL1

Javasolt kísérleti forma: tanulói kísérlet

Tanulói szint: kezdő

Fogalmak, jelenségek: kromatográfia

Gondolkodási képességek:

Anyagcsoportok:[hidrogén és vegyületei](#)

Leírása:

Egyetlen festék adja a filctollak színét?

Anyagok: víz, szűrőpapírcsíkok.

Eszközök: pohár, olló, színes filctollak.

A kísérlet végrehajtása: Vágjunk téglalap alakú papírcsíkokat, amelyek a használt pohárnál hosszabbak. A papírcsíkok végétől mért kb. 1 cm-nyi távolságra hajtsuk be a papírcsíkokat, majd ismét a végüktől kb. 2 cm-re különböző színű filctollal rajzoljunk egy-egy pöttyöt vagy húzzunk a hosszirányra merőleges vonalakat (ne legyen túl sok festék a papíron). Egy poharat öntsünk tele vízzel és a papírcsíkok behajtott végét helyezzük a pohárba, a hosszabbik rész pedig lógjon le a poháron kívülre.

Tapasztalat: A kapilláriserő hatására a víz elkezd felszívódni a papírba és a festékekhez érve azokat magával ragadja, amit a gravitáció is gyorsít. A festékfoltok elkezdenek vándorolni és az alkalmazott festéktől függően különböző színű foltok is megjelenhetnek, amelyeket nem láthatunk a filctoll használata közben. Amikor a víz a papírcsíkok végére ért, vegyük ki a vízből és hagyjuk megszáradni.

Magyarázat: A filctollakhoz használt festékek gyakran keverékek, amit a fenti kísérletben egyszerű eszközökkel bemutathatunk. Az alkalmazott módszer az ún. [papírkromatográfia](#). Ezzel az eljárással a vizsgált festékek egy álló (papír) és mozgó (víz) fázis között oszlanak meg, a különböző festékek és összetevőik eltérő vándorlási sebességgel mozognak. Az egyes gyártók más és más összetételű festékeket használnak a filctollakban, érdemes kísérletezni különböző gyártmányokkal. A szűrőpapír helyettesíthető papírból készült kávéfilterrel is.

Biztonsági tudnivalók és hulladékkezelés: A kísérlet teljesen veszélytelen.

Források: [Kovács L.: „Játszani is engedd...” - vizes kísérletek alsósoknak. Tanító. 2020. 58\(1-2\), 14-16.](#)